

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Виходить у Львові щодня (крім неділі і гр. свят.) о 5-ій годині по полудні.

Редакція і Адміністрація: у вулиці Чарненського ч. 8.

Листа приймають як лист еравковані.

Купоніси звертають як лист на окреме жаданіє і за зложенням оплати поштової.

Рекламації незначені вільні від оплати поштової.

Передплата у Львові в бюрі днешників Люд. Пльона і в ц. к. Староства на провінції: на цілий рік зр. 2.40 на пів року зр. 1.20 на чверть року „ — 60 місячно . . . „ — 20 Поодинокое число 1 кр.

З поштовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5.40 на пів року зр. 2.70 на чверть року зр. 1.35 місячно . . . „ — 45 Поодинокое число 3 кр.

Додаток до „Газети Львівської“.

Москвофіли і їх політика.

(Дальше).

Коли порівняємо оба ті головні напрями політичні, в яких розвивалося у нас життя народне від сорок осьмого року, то аж давно стає, з якою правильною, після як строгого, можна би сказати правила природи, відбував тут розвій: народовці, первісно більше літерати, як політики, віддає політики ліберали, зродили молодшу лілію, так само літерати а пізніше політиків радикалів; москвофіли а також ніби трохи літерати „книжники“, але ре-негати і для того безхарактерні, зродили молодшу лілію москвофільську, так само ре-негати, але вже радикальних „книжників“ і безхарактерників. Розуміє ся, що як о всіх старших, так і о всіх молодших москвофілах не можна безважливо і без винятку судити, але загально судити ся після того, що комусь чи чомусь надає головний его характер.

Хоча би докладно пізнати молодшу лілію москвофільську, або коротко молодших москвофілів, мусимо придивити ся ближше їх розвитку. Старша лілія москвофілів виросла у нас, що так скажемо, на тлі руского життя політичного і для того то она ніби то грала якусь ролю політичну. Молодші москвофіли виростали вже на тлі нашого суспільного життя і для того несуть они на собі ознаки того життя і фактично ані не грала, ані не грають ніякої ролі політичної. То єсть першою і головною їх характеристикою. Коли же хтось тих молодших москвофілів уважає може за політиків, для того, що й они забирають голос в політиці, пишуть і видають газети політичні, організують рухи

політичні і т. д. — то робить се хіба для того, що не розуміє ся на політиці, не має о ній ніякого поняття або хіба лиш якась дуже слаба. На такій основі можна би хіба назвати політиком кожного селянина, що читає собі яку газету політичну, дописує до неї, їздить на віча, бере участь в виборах і т. д. В нашім понятті суть молодші москвофіли ще менше політиками, як були ними або й суть старші. Лиш суспільні обставини витворили молодших москвофілів і лиш після того можна їх характеризувати і оціняти.

Коли добре придивимо ся молодшим москвофілам, то побачимо що межі ними суть два головні типи. Можна би розрізнити ще й третій, але той єсть властиво лиш переходовим до одного із головних і обнімає звичайно наймолодших людей, студентів, учеників і т. д. На примірі побачимо найліпше оба головні типи. Припустім, що якась громадка молодших москвофілів видавалаби якусь газету. Газета мусить мати очевидно однаковий характер, що так скажемо однаковий тип, але люди, що єї пишуть не конче. Що з того, що хтось дає гроші на газету, коли той хтось, то — хам, хлопска, хамска дитина, мужик, мудь, а ті що єї пишуть, то — аристократи з роду. Межі тими аристократами а хамом, що дає гроші, мусить бути різниця. Аристократи не то не люблять але й не навидять хама, встидають ся его і знають лиш тогди, коли він дає гроші, та може й зовсім справедливо, бо той хам єсть „промисловець“. Аристократи пишуть, бо заробляють тим способом на життя, але головний заробок припадає хамови, котрий знає ся ліпше на промислі. На сім примірі маємо типовий взорець молодших москвофілів і для того беремо з него поділ.

Нехай ніхто не думає, що в тім поділі єсть може лиш якась фантазія, якісь кпини, якась злоба. Ні, зовсім ні! Ми не пишемо сего задля якоїсь фантазії не на кпини аві в якоїсь злоби. Видимо предмет перед собою, то й адоймаємо з него характеристику після природи, о скільки можемо вірно і обактивно. Вина наша може бути хіба лиш в тім, коли дечого не добачимо, але певно, що не додамо того, чого не виділи або не видимо.

Отже скажемо: Молодші москвофіли ділять ся на два головні типи: на аристократів і т. зв. „промисловців“. Оба ті типи суть угруповані в розвою нашого життя суспільного, життя родинного і товариского. Пряганням же ся обом тим типам окремо і вознім насамперед тип аристократичний яко тип трохи старший і в певній мірі все-таки благороднійший.

Молодші москвофіли-аристократи, то аристократи з роду, потомки старих аристократів, тих, що їх видвигнув сорок осьмий рік і тих, що стали аристократами пізнійше. Суть то переважно потомки священничих родів, в малій часті потомки урядників і учителів; рідко лиш попадає ся між них селявська дитина, а коли попаде ся, то буває то чоловік таки досить спосібний і інтелігентний, лиш що в своїм поведеню трохи грубий. За то правдиві аристократи, то джентльмени, особливо по реставраціях і пивярнях, але також і в житю приватнім. Предки їх дбали досить пильно о то, щоби они не сходили ся в хлопским, хамским племенем. Дома, дїтьми не чули они иншої мови як лиш польську, хіба, що паробок або служниця відзначали ся до них по руски, старшими не виділи они иншої книжки як лиш польську, а звійкою хіба шематизму епархіяльного і „Временника Ставропігійського“, не

НА ТРОШ.

(З англійского — Цеціля Гс.)

Студена груднева ніч, що аж кости ломить. Поспінний поїзд, що їхав в гору, соців на двірці в Руджбі і вистояв своїх 10 минут. Перон був переповнений приїжджаючими і відїжджаючими пасажирами і їх знакомими, так, що мені, кондукторови, трудно було перейти з одвого вагона до другого. А то було мені ще тим труднійше через мого товариша, одного агента льондонської тайної поліції, котрий прилучив ся до мене, щоби тим способом мав тим ліпшу нагоду придивити ся подорожням. А він робив то дуже зручно, бо удавав мого зна-комого, котрий ніби то зовсім рівнодушно волочить ся за мною, а я навіть і не помагав єму при тім, хоч так само як і багато других радби був з того, щоби ті хитрі злодії, за котрими поліція слїдила вже від двох днів, дістали ся в єї руки.

Тут або там стрітили ми яку громадку людей, котрих мій товариш не міг відразу добре оглянути і тогди він пристав та проклинаючи „страшенну“ студію тупав ногами, ніби то щоби загригти ся. Тогди мусів і я приставати та відповідати на ті тисячні питання, до яких кондуктор преці мусить привикнути. Аж ось добачив я якусь молоду дівчану, що недалеко

від нас стояла сама одна — хорошенька собі, в грубій жалобі а вираз єї лица і єї постава відповідали зовсім єї одію. Она була високого, гнучкого росту, з красним, буйним білявим волосем, що спадало їй аж на плечі, а очи у неї миленькі споглядали невинно як у дитини. Она стояла при вході там де продають білети, а мене брала вже охота, приступити до неї та сказати їй, що дам їй навігднійше місце в тім ряді вагонів, на котрій она так тужливо споглядає.

Коли я так стою не знаючи що робити, суне ся до мене якась впадаюча в очи особа, розпихаючи людей ліктями на всі боки: якась груба старша вже пані, убрана дуже по паньски. Суне ся аж сопить, так задихала ся і дивить ся на мене крізь золоті очіці, що держать ся на єї правдивім орлінім носі, як на кони, а дивить ся своїми неспокійними, прижмуреними очима так, як коли-б хотіла мене ними наскрізь провертїти. За нею іде двоє послугачів, що несуть і аж ледви можуть удвигнути якісь торби, парасолі, цвїти, єї плащ та всілякі инші пакунки.

— Чи то сей льондонський поїзд? — питає ся она, а дивить ся на мене так, як коли-б їй мiamo очіць і прижмурених очей трудно приходилось мене пізнати. З цілої єї постави я здогадав ся, що она мусить бути приглуха, але що она була глуха як пень, зміркував я аж тогди, коли я їй відповів так голосно, що мене певно почув аж машиніст о яких десять

вагонів дальше, а она, все ще стояла і чекала на мою відповідь.

— То мабуть чи не мішаний поїзд? — спитала она наконець таким жалістним голо-сом, який можна часто почути від тих, що не дочувають.

— Поспінний! — гукнув я їй з цілої сили до уха.

— Сьмішно?! — визвірилась она на мене, що їй аж очіці на носі затрясли ся. — Що в тім сьмішного, коли вас хтось чемно о що спитає! Ви преці повинні дати відповідь, то ваш обовязок! От дивіть ся який! А я думала, що служба залізнична мусить бути преці чемнійша.

— Глуха як пень — шепнув до мене агент поліційний і показав старій пані головою на поїзд. Она хитаючись як стара качка посуну-лась до вагонів, а за нею і послугачі, і там по-чала шукати собі місця, аж наконець стала перед одним порожнім пересіком, в котрий від-так влізла в тяжкою бідою і при помочи по-слугачів, котрі там і зложили єї пакунки.

Коли я в кілька минут пізнійше туди прий-шов, стояла она в дверех і своєю, певно що не дуже заманюючою особою вступила їх всім подорожним та видко рада була з того, що обох послугачів держала як найдовше при собі, бо все шпоркала в мошонці, шукаючи видко най-дрібнійшої монети. Я пішов тимчасом на дру-гий кінець поїзду і хотів, як-раз вертати на своє місце, коли до одного купе, від котрого

читали іншої газети як хіба польську, по-зичувану звичайно з двора, або „Слово“, котре читати не конче брала їх охота. Ненавидіти руский нарід і руску мову учились вони більше із слуху, — особливо ті, що в шістдесяті роках вже підрастали. Тоді могли вони почути від своїх батьків громи на народну мову та на газети, виходячі в народній мові, котру они називали жидівською; могли видіти, як їх батьки при їх очах налили ті газети, щоби їй сліду з них не було (се факти) і чули науку, щоби ніколи не важились ані говорити ані писати такою мовою.

По за домом побирали молоді аристократи також досить пильне виховане — чого впрочім не можна ніяк брати за але їх родичам; їх віддавано о скільки можна було на найліпші „станції“ до польських домів, де они набирались не лиш благороднійшого поведення, гладших манер і рухів, але також і світогляду польської суспільності. Про нарід руский довідували ся они лиш тільки, що то нарід хлопський греко-католицкого обряду, а то потверждало й порівняне зі своїм власним досвідом з дому. Лиш один ще обряд вязав тих молодих аристократів з хлопським народом і давав їм досить прикро відчуття в школі, коли сей або той катихит став їх учити того обряду на „книжнім язичі“ або случайно який професор, що на лихих підручниках для науки рускої мови, доказував потребу вироблення книжного язика. Пильніші з тих аристократів слухали ради своїх учителів і користували ся пильно російським словарем Шмідта, уважаючи его за руский. Менше пильні уважали науку руского язика за великий тягар для себе і найрадше були би его не учили ся, як би не то, що не знали, чи не прийде ся їм поступити до семінарії духовної. В такім случая ставав їм в пригоді учитель, або який катихит і нота з руского язика виходила добра.

Так виховувані молоді аристократи не знали по правді, хто они. Чули, що їх хтось часом звав Русинами, але они того встидали ся і нерозуміючи червоніли ся і спускали очи в долину, коли в товариствах, в котрих знайшли ся пішла бесіда про Русинів, найчастійше не конче Русинам прихильна. Виступити в обороні Русинів, хоч би були може мали право до того, не могли виступати, бо не мали на то, не знали ніяких аргументів, лиш соромились, а щоби остаточно покрити свою соромливість, потакували, коли того було потреба, а поволі брали ся і самі огидити руский нарід і руску мову.

Роля, яку грали такі молоді аристократи руского походження зміняла ся після того, як они з конечности вибирали собі який стан. Коли вибрали стан духовний ставались з конечности Русинами. Тоді пригадували собі науку батька і першого учителя та катихита, пригадували собі то, чого наслухались на „станціях“ і встидали ся як і давнійше своєї рускости, тепер ще тим більше, що незадовго мали стати людьми. Они мимоволі приставали тоді до тої аристократії, під котрої проводом стояли, а що в тій аристократії верховодили москвофіли, то й молодше покоління ставало москвофільським, тим більше що вже у Львові і Відні (за Раавського при російській амбасаді) були формальні агентири. З тих людей виводились тим способом молодші, свідомі москвофіли, але розумієсь тайні, бо страху ради і задля виглядів на будучність мусіли бути тайними.

Трохи инакше діяло ся з тими, що позіставали світськими. Часть молодих аристократів руского походження поступивши на університет ходила, як то кажуть, самопас, декотрі вступали просто до польських товариств академічних а часть, ті, котрих родичі стояли в звязи з верховодячими тоді у нас кругами, прилучала ся що правда до рускої молодежи вагалі, але творила тут окремих елемент, котрий під впливом своїх покровителів, виступав чим раз смілійше, чим раз більше агресивно, і стремів до того, щоби радикально розірвати ту звязь яка его ще лучила з народом руским. З першої части молодих москвофілів аристократів робили ся поволі назад Поляки — они немов направляли то, чим прогрішили ся їх батьки. Що так було, ми могли би на доказ того навести цілий ряд імен; але не потребуємо того, бо хто знає наші відносини, то признасть нам, що так було і сам знайде собі імена. Ті люди або маніфестують ся тепер хіба ще лиш деколи тим, що виступають з цілою заістю против Русинів народовців, уважаючи москвофілів за правдивих репрезентантів народу руского в Галичині, але роблять то зручно, щоби не зрадити своєї теорії супротив практики, або таки зовсім не маніфестують ся, виступають яко Поляки, особливо, коли они суть трохи вищими урядниками. З другої части поробились по части москвофільські молоді діятелі.

(Дальше буде)

Перегляд політичний.

Президент Ради міністрів г-р. Кільмансейт був в Швамсеіт коло Зальцбурга, де перебуває директор кабінетової канцелярії С. Вел. Цісаря, радник державний Бравн, а звідси поїхав до Ішля. Туди поїхали також президент угорського кабінету Банфі і спільний міністер фінансів Калай. — З Відня доносять, що також і німецький амбасадор, г-р. Айланбург, котрий нині приїжджає до Відня має сими днями виїхати до Ішль.

Дня 10 с. м. має відбутися в Будапешті віче немадярських народів на Угорщині, в котрім возмуть участь Серби, Словаки і Румуни. У відозві комітету сказано між иншим, що правительство підпирає на Угорщині інтереси лиш одного народу, підчас коли другі народи трактує як би чужих у власній їх вітчизні.

Депутация болгарска виїхала вчера з Відня до Софії. Перед тим ще їздив член депутатції, президент собрания до кн. Фердинанда до Карльсбаду.

Болгарський міністер справ заграничних Начевич, сказав, що коли митрополит Климентий обіцяв Росії, що син князя Борис перейде на православіє і що справи заграничні в Болгарії перейдуть в руки російські, то хіба ошукав Росію.

Новинки.

Львів дня 3 серпня 1895.

— **Іменованя.** П. Міністер скарбу іменував старших інспекторів скарбових Кароля Гошовського і Альойсія Зонневенда та скарбового секретаря Франца Шимусика радниками скарбовими для округу галицької дирекції скарбу. — Дальше іменував п. Міністер скарбу старшого інспектора податкового секретарем скарбовим, а податкових інспекторів: Кароля Сабуду, Івана Анчаковського, Юліяна Жолтанецкого, Йосифа Чарнека, Кароля Вашка, Кароля Бандровського, Йосифа Курка і Антона Прохаску старшими інспекторами податковими.

— **Є. Е. Маршалок** красвий кн. Евстахій Сангушко перебуває тепер у Відні.

я недалеко стояв, приступила тота молода дівчина, котру я вже перед тим видів.

— Чи сим поїздом добре — до Енстон? — спитала она своїм миленським голосочком, заким всіла до купе.

— Зовсім добре, моя панночко — відповів я і подержав дверці заким она не влізла до вагона. — Чи маєте які пакунки?

— Дякують за ваше питаня, ні, не маю — відповіла она, положила свою малу, ручну торбинку на сидіне а сама сіла собі в самім кутику на другім кінци. — Чи поїзд стає ще раз межі сею стациєю а Льюндоном?

— Ні, моя панночко, лиш на кілька хвиль, щоби бідати відобрати.

Я мимоволі ввій у свою опіку тоту самотну несміливу дитину і так побачив я незадовго, що коло того купе став кружити ся якийсь молодий панич та все заглядати до купе. Видко, що то хороше личко щось ему заподіяло, бо він своїми тоненькими пальцями в рукавичках підкручував заодно чипурно свій довгий, чорний вус. Коли надійшла послідна хвиля поплів ся він зовсім вигідно до того купе, отворив его, скочив до середини і замкнув дверці за собою. Коли в середині лампу засвітили, приступив я до вікна. Той панич стояв і як раз зоймав з себе верхню одіж, а молода панночка сиділа на другім кінци і виглядала через вікно. Мене то розгнівало, що я не міг їй вистарати ся вигідного місця, де би їй ніхто не був на перешкоді і я пішов до свого вагона, коло котрого чекав вже на мене агент тайної поліції.

— Ані сліду! — шепнув він до мене недоволений. — Видко, сидять ще дець в околиці, де їм певно не так безпечно як в Льюн-

доні, поминувши вже то, що звідтам можуть дуже легко дістати ся на море.

Відтак спез він мені дець з очей, а що я не мав вже що робити, то ломив собі голову над тим, яким би способом ті злодюги могли повтїкати, коли прей на всіх мурах були поприбівані описи їх лиця і кожний урядник від залізничної слідив за ними. Без сумніву мусіли то бути дуже хитрі пташки, але бо й наша тайна поліція також не аби яка хитра, а визначена нагорода була дуже велика. Я прочитав у вагоні ще раз плякат: „Едвард Капон, званий також капітаном Вінтером, або Джоном Пірсоном або також доктором Кро, присадокуватий, рухливий чоловік, середної величини, около 50 літ віку, з бурими очима, сильно загненим носом, густим шнакуватим волосом і набородами. Марі Капон, яго жінка, високого росту, літ около 40, хорошого лиця з буйним, рудим волосом і близною на долішній губі. Едвард Капон, їх син, літ около 15, делікатної будови тіла, з коротко підстриженим, чорним волосом, синими очима і хорошими делікатними чертами лиця“.

Ми всі знали той опис на память і від двох днів мали бачне око, щоби ту трійку вилловити з поміж товпи, але надармо.

Колі поїзд був вже в дорозі, прийшла мені знову на гадку та білява дівчина, що очевидно була би радо їхала сама, як би не той панич з хорошим вусом не зробив їй був збитка. Нараз задзвонив дзвінок в моім вагоні. Я ані на хвильку не сумнівав ся о тім, хто то потягнув за шнурок сигналовий: то певно хтось в тім купе на другім кінци поїзду. Поїзд ставув і я що сили побіг по дошках коло вагонів аж туди, не зазираючи у вікна від

других купе. Аж серце в мені било ся зі страху, коли я станув перед тим купе і заглянув до середини. Але що я побачив? Обова подорожні сиділи тихенько в своїх кутиках. Молода дівчина глянула здивована від книжки, котру держала в руці і несміливо як дитина спитала: Чи стало ся якесь нещасте? А панич видко спав і пробудив ся та крикнув: Якого лиха став поїзд в поли? — і виставив попри мене голову з вікна.

Отже звідси очевидно ніхто не давав знаку і я пішов дальше до других вагонів, але вже не так скоро. На дворі була темна ніч, але у вагонах світило ся і всі повиставляли голови. Ніхто не хотів признати ся, що то він тягнув за шнур сигналовий. Аж приходяжу до того вагона, в котрім сиділа тота глуха пані, що я познакомив ся з нею в Руджбі. Виставила голову крізь вікно і кричить до мене:

— Чого так довго даєте чекати? Де-ж она?...

— Хто такий? — питаю, а она як би мене не розуміла, питає знову:

— Де-ж тота перекуска? — і шукає в монці за грішми. — Принесіть мені перекуску, але борзенько.

Ніколи не забуду того, як тота баба витріщила була на мене очи. Чи она вдуріла?

— Принесіть же бо мені кошичок з перекускою! Я страшно голодна — сказала она ще раз і висипала гріші на долоню.

Я не міг з нею ніяк розмовити ся, але она, видко пізнала по мені, що мені чогось дуже стало дивно бо показала пальцем на стіну вагона і страшно обурена крикнула:

Заосмотрене склом будівель і порталів
поручає Яков Мерер.

48

Фабричний склад тафльового скла чеського і бельгійського
також зернал і рам,
у Львові, улица Кароля Людвика ч. 25.
Ціни умірені. Замовленя в провінції полагоджую безпроночно.

І Н С Е Р А Т И.

Публичне бажане.

Виповняючи перший обовязок со-
вістного купця, примінивсь я до
бажана Вп. Публики, переносячи
мою Торговлю чаю в гамірної і
ва-для електричної велівниці не-
безпечної улиці Сикстускої до спо-
кійного і пречудного пасажу Гавс-
мана.
Вдячний слуга
ИЗИДОР ВОЛЬ.
59

Інсерати

(„оповіщення приватні“) як
для „Народної Часописи“
так також для „Газету Львів-
ської“ приймає лиш „Бюро
Дневників“ ЛЮДВИКА
ПЛЬОНА, при улиці Кароля
Людвика ч. 9, де також зна-
ходить ся Експедиция міс-
цева тих газет.

Всі прибори

для аматорів і фахових фотографів

именно:

папір альбуміновий, целюидиновий, течі, пікла, хе-
мікалія найдешевше купити можна впрост у заступ-
ників фабрик найбільших

ГАМЕЛЬ І ФАЙГЕЛЬ

Львів, ул. Коперніка 21.

Найсмачітійшій, найздоровшій и заразомъ
найдешевшій додатокъ до кавы есть:

Єдино здоровый додатокъ до кавы для женъ,
дѣтей, недужахъ, лікарями преторучена.

КАТРАЙНЕРА

КНАЙПА-СОЛОДОВА-КАВА

Здоровья силу
„Катрайнеръ“
приспоре

ПОЧЕТНЫМЪ ДИПЛОМЪ
1891-1894
8 ЗОЛОТЫХЪ МЕДАЛЕЙ

Пересторога: Треба жадати и
приймати тільки оригінальнї
пачки съ именемъ „Катрайнеръ“.

Найчистїйшій природный продуктъ
въ цѣльхъ зернахъ. Фалшование
черезъ домѣшку выключено.

Дѣстати можна всюды; 1/2 кіля 25кр.

Закитна Марка.

Поручає ся
торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІАЛЬБЕРА у Львові.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові
улиця Кароля Людвика число 9, приймає
абонамент на всі дневники по цінах оригінальних.